YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

26 päivänä toukokuuta 2005 *

Asiassa C-20/03,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka rechtbank van eerste aanleg te Brugge (Belgia) on esittänyt 17.1.2003 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 21.1.2003, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajina ovat

Marcel Burmanjer,

René Alexander Van Der Linden ja

Anthony De Jong,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit A. Rosas (esittelevä tuomari), K. Lenaerts, S. von Bahr ja K. Schiemann,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M.-F. Contet,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 29.4.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Burmanjer, Van Der Linden ja De Jong, edustajanaan advocaat A. Van Der Graesen,

— Openbaar Ministerie, edustajanaan premier substitut du procureur du Roi G. Billiouw,

— Belgian hallitus, asiamiehenään D. Haven,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään M. van Beek,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.12.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 28, EY 39 ja EY 49 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty rikosasiassa, jossa vastaajina olevia Alankomaiden kansalaisia Burmanjer, Van Der Linden ja De Jong syytetään aikakauslehtitilausten myymisestä ilman ennakkolupaa yleisellä tiellä Oostendessa (Belgia) Saksan oikeuden mukaan perustetun yhtiön Alpina GmbH:n (jäljempänä Alpina) lukuun.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening van ambulante aktiviteiten en de organisatie van openbare markten (liikkuvan kaupan harjoittamisesta ja yleisten markkinoiden järjestämisestä 25.6.1993 annettu laki) (*Belgisch Staatsblad* 30.9.1993, s. 21526; jäljempänä liikkuvan kaupan harjoittamisesta annettu laki) tuli voimaan 18.6.1995, ja sen 3 §:n 1 kohdassa säädetään, että liikkuvan kaupan harjoittaminen "[Belgian] kuningaskunnan alueella edellyttää ministerin tai tämän valtuuttaman 1-tason virkamiehen etukäteen antamaa lupaa" ja että "tämä lupa on määräaikainen ja henkilökohtainen eikä sitä voi siirtää toiselle".

4 Liikkuvan kaupan harjoittamisesta annetun lain 2 §:n 1 kohdassa säädetään, että "liikkuvana kauppana pidetään kaikkea sellaista myyntiä, myytäväksi tarjoamista tai esillepanoa, jonka tarkoituksena on tuotteiden myynti kuluttajalle ja jonka suorittaa liikkeenharjoittaja muualla kuin kaupparekisteri-ilmoituksessaan mainituissa toimitiloissa tai henkilö, jolla ei ole tällaista toimitilaa".

5 Kyseisen lain 5 §:n 3 alakohdan mukaan tämän lain säännökset eivät koske "sanomalehtien ja aikakauslehtien myyntiä eivätkä sanomalehtien tilaamista, mikäli kyse on vakituiselle paikalliselle asiakaskunnalle tarjotusta säännöllisestä palvelusta, eivätkä postimyyntiä tai automaateista tapahtuvaa myyntiä".

6 Liikkuvan kaupan harjoittamisesta annetun lain 13 §:n 1 momentin 1 ja 3 alakohdassa säädetään, että ilman ennakkolupaa tai vastoin tässä luvassa mainittuja edellytyksiä tai kieltoja tapahtuvasta liikkuvan kaupan harjoittamisesta tuomitaan vankeuteen ja sakkoihin tai vain jompaankumpaan näistä rangaistuksista.

7 Liikkuvan kaupan harjoittamisesta annetun lain täytäntöönpanotoimet annettiin 3.4.1995 tehdyllä kuninkaan päätöksellä (*Belgisch Staatsblad* 3.4.1995, s. 16398). Tämän päätöksen mukaan liikkuvan kaupan harjoittamista koskevassa luvassa on nimenomaisesti mainittava kyseessä olevan toiminnan kohde. Tällainen lupa on voimassa enintään kuusi vuotta. Luvan haltijan on pidettävä lupa hallussaan toimintaansa harjoittaessaan. Kyseinen lupa on esitettävä aina, kun poliisi, santarmi tai tällaisen toiminnan valvonnasta vastaavat virkamiehet sitä vaativat.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

8 Burmanjer, Van Der Linden ja De Jong on asetettu syytteeseen aikakauslehtitilausten myymisestä yleisellä tiellä Oostendessa Alpinan lukuun. Yhteisöjen tuomioistuin esitti työjärjestyksensä 54 a artiklan nojalla pääasian asianosaisille ja Belgian hallitukselle kirjallisia kysymyksiä, ja niihin annetuista vastauksista ilmenee, että syytetyt työskentelivät kyseisen yhtiön lukuun itsenäisinä myyntiedustajina ja että kyse oli Alankomaihin ja Saksaan sijoittautuneiden yhtiöiden kustantamien hollannin- ja saksankielisten aikakauslehtien tilausten liikkuvasta kaupasta.

9 De Jongilla ei ollut mitään lupaa harjoittaa liikkuvaa kauppaa. Burmanjerilla ollut lupa koski ainoastaan paperi- ja toimistotarvikkeiden myyntiä, ja Van Der Lindenillä

taas oli ainoastaan kotimyyntilupa. Openbaar Ministerie katsoi, että nämä henkilöt olivat rikkoneet useita liikkuvan kaupan harjoittamisesta annetun lain säännöksiä, ja saattoi siksi vireille rikosasian heitä vastaan rechtbank van eerste aanleg te Bruggessa. Tämä tuomioistuin totesi 8.5.2002 antamassaan yksipuolisessa tuomiossa kyseisten henkilöiden syyllistyneen liikkuvan kaupan harjoittamiseen ilman ennakkolupaa.

10 Koska kyseiset syytetyt hakivat tätä tuomiota vastaan takaisinsaantia, rechtbank van eerste aanleg te Brugge kumosi tuomion ja ryhtyi käsittelemään asiaa uudelleen.

11 Rechtbank van eerste aanleg te Brugge katsoi, että niiden kansallisten säännösten soveltaminen, joihin syytettyjä vastaan nostetut syytteet perustuvat, edellyttää tiettyjen yhteisön oikeuden määräysten tulkintaa, ja päätti siksi lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Ovatko liikkuvan kaupan harjoittamisesta — — annetun — — lain 2 ja 3 §, 5 §:n 3 alakohta ja 13 §, joko erikseen tai yhdessä tarkasteltuina ja tulkittuina siten, että Belgian alueella liikkuvana kauppana tapahtuva aikakauslehtitilausten myynti edellyttää sekä Belgian kansalaisilta että muiden [Euroopan unionin] jäsenvaltioiden kansalaisilta ministerin tai tämän valtuuttaman 1-tason virkamiehen etukäteen myöntämää lupaa ja että niissä myös säädetään tämän velvollisuuden laiminlyönti rangaistavaksi, vastoin — — [EY 28], [EY 29] ja [EY 30] artiklaa — — [EY 39] artiklaa ja sitä seuraavia artikloja — — tai [EY 49] artiklaa ja sitä seuraavia artikloja — — siltä osin kuin kyseisistä pykälistä seuraa, että saksalainen yhtiö, joka myy tai aikoo myydä Belgiassa aikakauslehtien tilauksia Alankomaihin sijoittautuneiden myyjien välityksellä, on lähtökohtaisesti velvollinen hankkimaan etukäteen määräajaksi myönnettävän luvan, ja että kyseisten säännösten rikkominen säädetään myös rangaistavaksi, vaikka edut, joita lainsäätäjä tällä tavoin pyrkii suojelemaan, voitaisiin turvata muilla, vähemmän rajoittavilla keinoilla[?]

2) Onko sillä seikalla, että tätä etukäteen myönnettävää lupaa ei saman — — lain mukaan vaadita sanomalehtien, aikakauslehtien eikä edes sanomalehtitilausten myyntiin, jotakin merkitystä ensimmäiseen kysymykseen annettavan vastauksen kannalta?"

Ennakkoratkaisukysymykset

12 Kysymyksillään, joita on syytä käsitellä yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, ovatko EY 28, EY 39 tai EY 49 artikla esteenä sellaiselle liikkuvan kaupan harjoittamisesta annetussa laissa säädetyn kaltaiselle kansalliselle järjestelmälle, jossa valtion alueella ilman ennakkolupaa tapahtuva aikakauslehtitilausten liikkuva kauppa on säädetty rangaistavaksi (jäljempänä kansallinen liikkuvan kaupan järjestelmä).

13 Kyseinen tuomioistuin kysyy erityisesti tällaisen järjestelmän ja tavoitellun päämäärän välisestä oikeasuhteisuudesta, koska se katsoo, että ne edut, joita kansallinen lainsäätäjä haluaa kyseisellä järjestelmällä suojata, voitaisiin turvata muilla vähemmän rajoittavilla keinoilla. Se kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että liikkuvan kaupan harjoittamisesta annetun lain 5 §:n 3 alakohdan mukaan sanoma- ja aikakauslehtien myyntiin sekä sanomalehtitilausten tekemiseen ei tarvita ennakkolupaa, mikäli kyse on vakituiselle paikalliselle asiakaskunnalle tarjotusta säännöllisestä palvelusta.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

14 Euroopan yhteisöjen komissio katsoo, että liikkuvan kaupan järjestelmää on arvioitava yksinomaan EY 28–EY 30 artiklan perusteella. Komission mukaan kyseinen järjestelmä koskee "myyntijärjestelyjä" siinä merkityksessä, joka tälle käsitteelle annetaan yhdistetyissä asioissa C-267/91 ja C-268/91, Keck ja Mithouard,

24.11.1993 annetussa tuomiossa (Kok. 1993, s. I-6097, Kok. Ep. XIV, s. I-477), ja se voi kyseisessä tuomiossa vahvistettujen edellytysten täyttyessä jäädä EY 28 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle.

15 Komissio katsoo, että ennakkoratkaisupyynnön perusteella ei voida arvioida riittävästi sitä, täyttyvätkö kyseiset edellytykset pääasiassa kyseessä olevissa olosuhteissa. Se esittää kuitenkin tämän osalta joitakin arvioita. Komission mukaan muista jäsenvaltioista kuin Belgian kuningaskunnasta peräisin olevia aikakauslehtiä on Belgian markkinoilla yleensä paljon vähemmän kuin belgialaisia aikakauslehtiä, ja kuluttajat tuntevat nämä belgialaiset lehdet paljon paremmin. Komissio väittää, että aikakauslehtitilausten liikkuva kauppa on ihanteellinen keino tutustuttaa kuluttajat ulkomaisiin aikakauslehtiin ja että lisäksi se yksinkertaistaa näiden lehtien tilaamista. Komission mukaan näiden seikkojen valossa ei voida pitää mahdottomana, että kansallinen liikkuvan kaupan järjestelmä on omiaan haittaamaan enemmän muista jäsenvaltioista peräisin olevien tuotteiden kuin kotimaisten tuotteiden markkinoille pääsyä. Komission mukaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on kuitenkin tutkia, onko tilanne tällainen sen käsiteltäväksi saatetussa asiassa.

16 Komissio väittää, että mikäli ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo kansallisen liikkuvan kaupan järjestelmän kuuluvan EY 28 artiklan soveltamisalaan, sen on selvitettävä, pyritäänkö tällaisella järjestelmällä asiassa 120/78, Rewe-Central, 20.2.1979 annettuun tuomioon (Kok. 1979, s. 649, Kok. Ep. IV, s. 403, ns. Cassis de Dijon -tapaus) perustuvassa oikeuskäytännössä tarkoitettuun yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen ja onko järjestelmä suhteellisuusperiaatteen mukainen. Komissio katsoo tämän osalta, että liikkuvan kaupan harjoittamisesta annetussa laissa tehtyä eroa yhtäältä aikakauslehtitilausten liikkuvan kaupan ja toisaalta sanomalehtitilausten liikkuvan kaupan välillä on vaikea ymmärtää.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

17 Jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voitaisiin antaa hyödyllinen vastaus, on yksilöitävä pääasian olosuhteissa sovellettavat EY:n perustamissopimuksen määräykset ja tutkittava kansallinen liikkuvan kaupan järjestelmä näiden määräysten perusteella.

18 Ensinnäkin on todettava EY 39 artiklan sovellettavuudesta, että Burmanjer, Van Der Linden ja De Jong toimivat Alpinan lukuun itsenäisinä edustajina. Suoritustensa vastikkeeksi he saivat tältä yhtiöltä komission.

19 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan työsuhteen keskeisenä piirteenä on se, että henkilö suorittaa määrätyn ajanjakson aikana toisen hyväksi ja tämän valvonnan alaisena tehtäviä, joista hänelle suoritetaan vastike (ks. erityisesti asia 66/85, Lawrie-Blum, tuomio 3.7.1986, Kok. 1986, s. 2121, Kok. Ep. VIII, s. 687, 16 ja 17 kohta; asia C-85/96, Martínez Sala, tuomio 12.5.1998, Kok. 1998, s. I-2691, 32 kohta ja asia C-43/99, Leclere ja Deaconescu, tuomio 31.5.2001, Kok. 2001, s. I-4265, 55 kohta). Pääasiassa on selvää, ettei syytettyjen ja Alpinan välillä ollut tässä oikeuskäytännössä tarkoitettua työsuhdetta.

20 EY 39 artiklaa ei näin ollen voida soveltaa ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa.

21 Toiseksi on palautettava mieleen EY 28 artiklan sovellettavuudesta, että liikkuvan kaupan harjoittamisesta annettu laki koskee sen 2 §:n 1 kohdan mukaan kaikkea sellaista myyntiä, myytäväksi tarjoamista tai esillepanoa, jonka tarkoituksena on tuotteiden myynti kuluttajalle ja jonka suorittaa liikkeenharjoittaja muualla kuin kaupparekisteri-ilmoituksessaan mainituissa toimitiloissa tai henkilö, jolla ei ole tällaista toimitilaa. Kansallisesta liikkuvan kaupan järjestelmästä on erityisesti todettava, että sillä pyritään aikakauslehtitilausten osalta sääntelemään tiettyä myyntijärjestelyä, nimittäin liikkuvan kaupan välityksellä tapahtuvaa myyntiä. Nämä aikakauslehdet ovat riidattomasti tavaroita. Pääasian oikeudenkäynnin lähtökohtana taas on tilanne, jossa Saksan oikeuden mukaan perustettu yhtiö myy tai haluaa myydä Belgiassa itsenäisten myyjien, jotka ovat Alankomaiden kansalaisia, välityksellä Alankomaihin ja Saksaan sijoittautuneiden yhtiöiden kustantamien aikakauslehtien tilauksia.

22 Näin ollen on todettava, että kansallinen liikkuvan kaupan järjestelmä liittyy tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen. Tämän osalta yhteisöjen tuomioistuimella on jo ollut tilaisuus lausua myyntitapoja koskevien eri kansallisten säännösten yhteensoveltuvuudesta EY 28–EY 30 artiklan kanssa (ks. erityisesti asia 382/87, Buet ja EBS, tuomio 16.5.1989, Kok. 1989, s. 1235, 7–9 kohta; asia C-239/90, Boscher, tuomio 30.4.1991, Kok. 1991, s. I-2023, 13–21 kohta; asia C-254/98, TK-Heimdienst, tuomio 13.1.2000, Kok. 2000, s. I-151, 29–31 kohta ja asia C-71/02, Karner, tuomio 25.3.2004, Kok. 2004, s. I-3025, 39 kohta).

23 Sen selvittämiseksi, kuuluuko kyseinen järjestelmä EY 28 artiklassa määrätyn kiellon soveltamisalaan, on palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavina toimenpiteinä on pidettävä kaikkia kauppaa koskevia jäsenvaltioiden säädöksiä, jotka voivat tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti, ja ne ovat tämän vuoksi kiellettyjä EY 28 artiklan nojalla (ks. erityisesti asia 8/74, Dassonville, tuomio 11.7.1974, Kok. 1974, s. 837, Kok. Ep. II, s. 349, 5 kohta; asia C-420/01, komissio v. Italia, tuomio 19.6.2003, Kok. 2003, s. I-6445, 25 kohta ja em. asia Karner, tuomion 36 kohta).

24 Yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin täsmensi edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard antamansa tuomion 16 kohdassa, että tiettyjä myyntijärjestelyjä rajoittavilla tai ne kieltävillä kansallisilla oikeussäännöillä, joita yhtäältä sovelletaan kaikkiin jäsenvaltion alueella toimiviin toimijoihin ja joilla toisaalta on oikeudellisesti ja tosiasiallisesti sama vaikutus sekä kotimaisten tuotteiden että muista jäsenvaltioista maahantuotujen tuotteiden myyntiin, ei tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoiteta jäsenvaltioiden välistä kauppaa suoraan tai välillisesti edellä mainitussa asiassa Dassonville annettuun tuomioon perustuvassa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla.

25 Tämän jälkeen yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että erityisesti tiettyjä myyntitapoja koskevat säännökset ovat edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard annetussa tuomiossa tarkoitettuja myyntijärjestelyjä koskevia

säännöksiä (ks. mm. asia C-292/92, Hünermund ym., tuomio 15.12.1993, Kok. 1993, s. I-6787, Kok. Ep. XIV, s. I-515, 21 ja 22 kohta; yhdistetyt asiat C-401/92 ja C-402/92, Tankstation 't Heukske ja Boermans, tuomio 2.6.1994, Kok. 1994, s. I-2199, 12–14 kohta ja em. asia TK-Heimdienst, tuomion 24 kohta).

26 Kuten tämän tuomion 21 kohdasta ilmenee, kansallinen liikkuvan kaupan järjestelmä koskee myyntitapaa. On varmaa, ettei sillä pyritä sääntelemään jäsenvaltioiden välistä tavaroiden kauppaa. Se voi kuitenkin jäädä EY 28 artiklassa määrätyn kiellon soveltamisalan ulkopuolelle vain, jos se täyttää tämän tuomion 24 kohdassa mainitut kaksi edellytystä.

27 Ennakkoratkaisupyynnöstä ja Belgian hallituksen yhteisöjen tuomioistuimelle toimittamista tiedoista ilmenee näistä edellytyksistä ensimmäisen osalta, että ennakkolupamenettelyä sovelletaan kyseessä olevien tuotteiden alkuperästä riippumatta kaikkiin kyseessä oleviin Belgian alueella toimiviin toimijoihin ja että Belgian kansalaisilla ja muiden jäsenvaltioiden kansalaisilla on samat mahdollisuudet päästä harjoittamaan liikkuvaa kauppaa.

28 Näin ollen on todettava, että edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard annetussa tuomiossa mainittu ensimmäinen edellytys täyttyy pääasian olosuhteissa.

29 Toisesta edellytyksestä on todettava, että kansallisessa liikkuvan kaupan järjestelmässä ei säädetä ehdotonta kieltoa tietylle myyntijärjestelylle jäsenvaltiossa siellä laillisesti myytävän tuotteen osalta. Tässä järjestelmässä vain säädetään rangaistavaksi sellainen aikakauslehtitilausten liikkuva kauppa, jota harjoitetaan ilman ennakkolupaa, ja tällainen rangaistavuus perustuu Belgian hallituksen mukaan erityisesti kuluttajansuojaa koskeviin syihin. Lisäksi kaikki tilausten liikkuva kauppa

ei ole rangaistavaa. Kyseisen hallituksen mukaan erityistä suojaa eivät tarvitse sellainen aikakauslehtitilausten myynti, jota harjoitetaan muun muassa vuosittaisten markkinoiden ja näyttelyjen yhteydessä, eikä myöskään sanomalehtitilausten tekeminen, mikäli kyseessä on vakituiselle paikalliselle asiakaskunnalle tarjottu säännöllinen palvelu.

30 On varmaa, että liikkuvan kaupan järjestelmän kaltainen kansallinen järjestelmä on lähtökohtaisesti omiaan rajoittamaan kyseessä olevien tuotteiden myynnin kokonaismäärää kyseessä olevassa jäsenvaltiossa ja näin ollen omiaan vähentämään myös toisista jäsenvaltioista peräisin olevien tavaroiden myyntiä. Tilausten liikkuva kauppa voi myös kiistatta osoittautua hyväksi tavaksi tutustuttaa kuluttajat alkuperältään monenlaisiin aikakauslehtiin. Komission mukaan tämä viimeinen toteamus pätee erityisesti ulkomaisiin aikakauslehtiin.

31 Yhteisöjen tuomioistuin ei kuitenkaan voi käytettävissään olevien tietojen perusteella selvittää varmasti, vaikuttaako kansallinen liikkuvan kaupan järjestelmä enemmän muista jäsenvaltioista kuin Belgian kuningaskunnasta peräisin olevien tuotteiden myyntiin. Yhteisöjen tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta näyttää kuitenkin ilmenevän, että vaikka kyseisellä järjestelmällä olisikin tällainen vaikutus, se olisi niin vähäinen ja satunnainen, ettei sen voitaisi katsoa olevan omiaan rajoittamaan tai haittaamaan muulla tavalla jäsenvaltioiden välistä kauppaa.

32 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen, jossa pääasia on vireillä ja jonka on annettava siinä tuomio, tehtävänä on tutkia pääasian olosuhteiden ja varsinkin tämän tuomion 29–31 kohdassa esitettyjen näkemysten valossa, onko kansallisen oikeuden soveltaminen omiaan takaamaan, että kansallisella liikkuvan kaupan järjestelmällä on oikeudellisesti ja tosiasiallisesti sama vaikutus sekä

kotimaisten tuotteiden että muista jäsenvaltioista maahantuotujen tuotteiden myyntiin. Mikäli tämä vaikutus ei ole sama, kyseisen tuomioistuimen tehtävänä on selvittää, voidaanko tällaista järjestelmää perustella edellä mainitussa Cassis de Dijon -tapauksessa annettuun tuomioon perustuvassa oikeuskäytännössä tarkoitetulla yleisen edun mukaisella tavoitteella ja onko järjestelmä tähän tavoitteeseen nähden oikeasuhteinen.

33 Kolmanneksi on palautettava mieleen EY 49 artiklan sovellettavuudesta, että kuten tämän tuomion 21 kohdasta jo ilmenee, kansallinen liikkuvan kaupan järjestelmä koskee tietyntyyppisten tavaroiden myynnille asetettuja edellytyksiä. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tällaiseen järjestelmään sovelletaan lähtökohtaisesti tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevia perustamissopimuksen määräyksiä eikä palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia määräyksiä (ks. vastaavasti em. asia Boscher, tuomion 8–10 kohta).

34 Ei voida kuitenkaan pitää mahdottomana, että tuotteen myyntiin voisi liittyä palvelujen tarjoamisen kaltaista toimintaa. Yksistään tämä seikka ei kuitenkaan voi riittää siihen, että pääasiassa kyseessä olevan liikkuvan kaupan kaltainen taloudellinen toiminta katsottaisiin EY 49 artiklassa tarkoitetuksi palvelujen tarjoamiseksi. Kussakin yksittäistapauksessa nimittäin on selvitettävä, onko tällainen palvelujen tarjoaminen luonteeltaan täysin toissijaista verrattuna seikkoihin, jotka koskevat tavaroiden vapaata liikkuvuutta. Pääasian olosuhteiden perusteella on selvää, että kyseessä oleva toiminta koskee enemmän tavaroiden vapaata liikkuvuutta kuin palvelujen tarjoamisen vapautta.

35 Tämän osalta vakiintuneessa oikeuskäytännössä katsotaan, että kun kansallinen toimenpide liittyy sekä tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen että palvelujen tarjoamisen vapauteen, yhteisöjen tuomioistuin tutkii toimenpiteen pääsääntöisesti ainoastaan yhden perusvapauden osalta, jos toinen näistä perusvapauksista on täysin

toissijainen ensimmäiseen perusvapauteen nähden ja voidaan liittää siihen (ks. vastaavasti asia C-275/92, Schindler, tuomio 24.3.1994, Kok. 1994, s. I-1039, Kok. Ep. XV, s. I-79, 22 kohta; asia C-390/99, Canal Satélite Digital, tuomio 22.1.2002, Kok. 2002, s. I-607, 31 kohta ja em. asia Karner, tuomion 46 kohta).

36 Näin ollen kansallista liikkuvan kaupan järjestelmää ei ole tarpeen arvioida EY 49 artiklaan nähden.

37 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että esitettyihin kysymyksiin on vastattava seuraavasti:

— EY 28 artikla ei ole esteenä sellaiselle kansalliselle järjestelmälle, jossa jäsenvaltio on säätänyt rangaistavaksi sellaisen aikakauslehtitilausten liikkuvan kaupan, jota harjoitetaan sen alueella ilman ennakkolupaa, kun tällaista järjestelmää sovelletaan kyseessä olevien tuotteiden alkuperästä riippumatta kaikkiin kyseessä oleviin tällä alueella toimiviin toimijoihin, mikäli tällaisella järjestelmällä on oikeudellisesti ja tosiasiallisesti sama vaikutus sekä tästä jäsenvaltiosta peräisin olevien tuotteiden että muista jäsenvaltioista maahantuotujen tuotteiden myyntiin.

— Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia pääasian olosuhteiden valossa, onko kansallisen oikeuden soveltaminen omiaan takaamaan, että kyseisellä järjestelmällä on oikeudellisesti ja tosiasiallisesti sama vaikutus sekä kotimaisten tuotteiden että muista jäsenvaltioista maahantuotujen tuotteiden myyntiin, ja mikäli tämä vaikutus ei ole sama, kyseisen tuomioistuimen tehtävänä on selvittää, voidaanko järjestelmä perustella yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetulla yleisen edun mukaisella tavoitteella ja onko järjestelmä tähän tavoitteeseen nähden oikeasuhteinen.

Oikeudenkäyntikulut

38 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

EY 28 artikla ei ole esteenä sellaiselle kansalliselle järjestelmälle, jossa jäsenvaltio on säätänyt rangaistavaksi sellaisen aikakauslehtitilausten liikkuvan kaupan, jota harjoitetaan sen alueella ilman ennakkolupaa, kun tällaista järjestelmää sovelletaan kyseessä olevien tuotteiden alkuperästä riippumatta kaikkiin kyseessä oleviin tällä alueella toimiviin toimijoihin, mikäli tällaisella järjestelmällä on oikeudellisesti ja tosiasiallisesti sama vaikutus sekä tästä jäsenvaltiosta peräisin olevien tuotteiden että muista jäsenvaltioista maahantuotujen tuotteiden myyntiin.

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia pääasian olosuhteiden valossa, onko kansallisen oikeuden soveltaminen omiaan takaamaan, että kyseisellä järjestelmällä on oikeudellisesti ja tosiasiallisesti sama vaikutus sekä kotimaisten tuotteiden että muista jäsenvaltioista maahantuotujen tuotteiden myyntiin, ja mikäli tämä vaikutus ei ole sama, kyseisen tuomioistuimen tehtävänä on selvittää, voidaanko järjestelmä perustella yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetulla yleisen edun mukaisella tavoitteella ja onko järjestelmä tähän tavoitteeseen nähden oikeasuhteinen.

Allekirjoitukset